

Azərbaycan Respublikası gömrük orqanları tərəfindən 2016-cı ilin yanvar – dekabr ayları ərzində narkotik vasitələr, psixotrop maddələr və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsi ilə mübarizə fəaliyyətinin nəticələrinə dair məlumat-analitik arayış

Azərbaycan Respublikası Gömrük Məcəlləsinin 8-ci maddəsinə əsasən gömrük orqanlarının əsas vəzifələrindən biri gömrük işi sahəsində cinayətlərə, həmçinin gömrük qaydaları əleyhinə inzibati xətalara və digər hüquqpozmalara qarşı mübarizə aparmaq, narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının, silahların, ozondağıdıcı maddələrin, xalqların mədəni, tarixi və arxeoloji sərvətlərinin, əqli mülkiyyət hüquqları obyektlərinin, yox olmaq təhlükəsi altında olan heyvanların və bitki növlərinin, başqa malların gömrük sərhədindən qanunsuz keçirilməsinin qarşısını almaqdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 24 iyun 2013-ci il tarixli 2966 sayılı Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə və narkomanlığa qarşı mübarizəyə dair 2013-2018-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nın icrasını təmin etmək və gömrük sərhədindən narkotiklərin qanunsuz keçirilməsinin qarşısını almaq məqsədilə gömrük orqanları tərəfindən (o cümlədən digər hüquq-mühafizə orqanları ilə birlikdə) görülmüş qətiyyətli tədbirlər nəticəsində 2016-cı il ərzində **narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsi** ilə əlaqədar **130 fakt** (2015-ci illə müqayisədə 83 fakt az) aşkar olunmuşdur.

Narkotiklərin növləri

Bu faktlar üzrə ümumilikdə **1 ton 136 kq 153 qram** narkotik vasitə və psixotrop maddələr qanunsuz dövriyyədən çıxarılmış. Bunların içərisində 1 ton 113 kq 998 qram heroin, 6 kq 789 qram tiryək, 3 kq 881 qram marixuana, 11 kq 324 qram həşiş, 30,697 qram metadon, 2,224 qram və 50 həb alprazolam, 40 qram fenobarbital,

51,443 qram metamfetamin, 4,658 qram və 100 həb klonazepam, 6,212 qram tenamfetamin, 1,83 qram amfetamin, 0,95 qram və 8 həb MDMA (ekstazi) və digər maddələr olmuşdur.

Narkotiklərin daşınması vasitələri

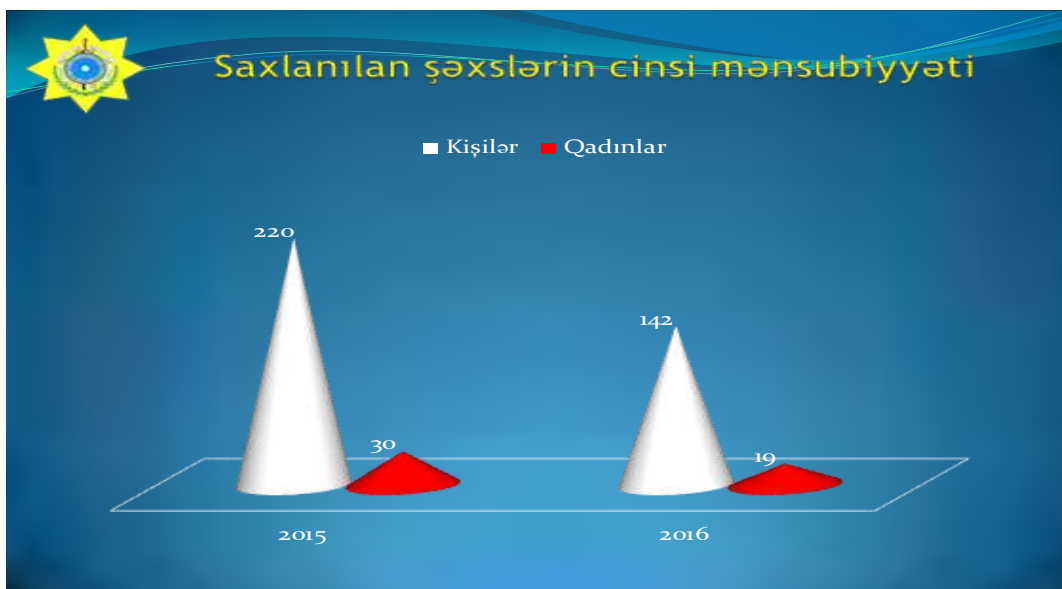
2016-cı il ərzində narkoqaçaqmalçılar narkotiklərin daşınması üçün müxtəlif vasitələrdən istifadə edilmişlər. Belə ki, 105 halda narkotiklər piyada yolla, 8 halda yük avtomobillərində, 5 halda minik avtomobillərində, 7 halda avtobuslarda, 1 halda motosiklətdə və 3 halda poçt göndərişləri ilə daşınmışdır.

Saxlanılan şəxslərin vətəndaşlığı və cinsi mənsubiyyəti

2016-cı il ərzində narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsində şübhəli bilinən 161 nəfər: 142-i kişi və 19-u qadın olmaqla 121 Azərbaycan vətəndaşı və 40 əcnəbi (30 - İran, 2 - Rusiya, 2 - Türkiyə, 2 - Belarus, 1 - Gürcüstan, 1 - Hindistan, 1 - Pakistan və 1 Tacikistan vətəndaşı) barəsində müvafiq tədbirlər görülmüş, 29 halda bu əməlləri törədən **cinayətkar dəstə** ifşa edilmişdir.

2015-ci il ilə müqayisədə narkotiklərin qaçaqmalçılığı ilə məşğul olan qadınların sayı azalmışdır. Yaranmış vəziyyətin təhlili göstərir ki, saxlanılan şəxslər arasında 19 nəfər qadın narkokuryer olmuşdur. Bu isə 2015-ci ildəki göstərici ilə müqayisədə 11 qadın azdır.

Cinayətkar narkoqruplar

2016-cı il ərzində Azərbaycan Respublikası gömrük orqanları tərəfindən narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olmağa cəhd edən 29 narkoqrup aşkar edilərək zərərsizləşdirilmişdir. Bu isə 2015-ci ildəki göstərici ilə müqayisədə eynilik təşkil edir.

Külli miqdarda narkotik vasitələrin saxlanması üzrə faktlar

17.03.2016-cı il tarixində daxil olan əməliyyat məlumatına əsasən Azərbaycan Respublikasından "tranzit" qaydada keçməklə tranzit yük gömrük bəyannaməsi ilə bəyan edilən 17800 kq çəkiddə "kişmiş" yükünü İran İslam Respublikasından Ukraynaya aparan yük nəqliyyat vasitəsi "HCVC 6032" markalı stasionar-rentgen qurğusundan keçirilmiş və "kişmiş" yükünün arasında əks olunmuş görüntüdəki qaraltılar şübhə doğurduğundan yükə fiziki baxış keçirilməsi qərara alınmışdır. Avtomaşının yük yerinə keçirilmiş baxış zamanı orada olan 1800 ədəd "kişmiş" yüklü karton qutuların arasında yük yerinin orta hissəsindəki 114 ədədinin daxilində kişmişlərin altında sellofan paketə qablaşdırılmış, üzərilərinə qırmızı istiot səpələnmiş, dördkünc formalı bağlamalarda ağ, sarımtıl rəngli, spesifik qoxuya malik narkotik maddə olan heroin aşkar olunmuşdur. Daha sonra həmin bağlamalar hal şahidlərinin iştirakı ilə elektron tərəzidə çəkilmiş və qablaşdırma ilə birlikdə ümumi çəkisinin 486 kq 698,88 qram olduğu məlum olmuşdur (Şəkil №1, 2 və 3).

17.04.2016-cı il tarixində daxil olan əməliyyat məlumatına əsasən Astara Gömrük İdarəsində İran İslam Respublikasından Azərbaycan Respublikasına daxil olan Volvo markalı yük avtomobili "HCVC 6032" markalı stasionar-rentgen qurğusundan keçirilmişdir. Avtomobildəki kişmiş yükünün arasındakı qaraltılar gömrükçülərdə şübhə doğurduğundan yükə fiziki baxış keçirilməsi qərara alınmışdır. Gömrük yoxlaması zamanı 1997 kişmiş qutusundan 100-də xüsusi üsulla dördbucaq şəkildə qablaşdırılaraq qutulara yerləşdirilən 506 kiloqram narkotik vasitə heroin aşkar edilmişdir. Avtomobilin sürücüsü yükün İran İslam Respublikasında yükləndiyini və son təyinat məntəqəsinin Belçika olduğunu, yükün içərisindəki narkotik vasitə-heroindən isə ümumiyyətlə xəbərsiz olduğunu bildirmişdir. Aşkar edilən narkotik vasitə hal şahidlərinin iştirakı ilə qablaşdırılaraq götürülmüşdür (Şəkil №4, 5 və 6).

Qeyd etmək lazımdır ki, bu 1 ayda Azərbaycan gömrükçülərinin narkotik qaçaqmalçılığına qarşı mübarizə çərçivəsində həyata keçirdiyi 2-ci uğurlu əməliyyat olmuşdur.

14.08.2016-cı il tarixdə daxil olmuş əməliyyat məlumatına əsasən Astara Gömrük İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən İran İslam Respublikasından gələn Tacikistan vətəndaşının idarə etdiyi yük maşınına rentgen aparatı vasitəsilə baxış keçirilib və bu zaman avtomobilin döşəməsindəki gizli saxlanc yerlərində narkotik vasitəyə bənzər maddələrin təsviri müşahidə edilib. Bundan sonra Astara Gömrük İdarəsinin və sərhəd nəzarət məntəqəsinin əməkdaşları birlikdə avtomobildə yoxlama aparıb və nəqliyyat vasitəsinin döşəməsinin altındakı gizli saxlanc yerlərindən xeyli miqdarda narkotik vasitə - ümumi çəkisi 141 kiloqram 156 qram olan heroin aşkar olunmuşdur (Şəkil № 6 və 7). Yük avtomobilinin sürücüsü ilkin ifadə zamanı Azərbaycandan tranzit keçməklə Gürcüstana, oradan isə Ukraynaya getmək istədiyini bildirmişdir.

Gizli saxlanc yerləri

2016-cı ildə narkoqaçaqmalçılar narkotiklərin gizlədilməsi üçün müxtəlif hiyləgər gizlətmə metodlarından istifadə etmişlər. Narkotiklərin qaçaqmalçılığı əsasən bədən boşluğunda gizlətmə üsulu ilə həyata keçirilmişdir (mədə-bağırsağ boşluqlarında və s.). Ümumilikdə bu üsuldən istifadə üzrə 39 fakt aşkarlanmışdır ki, bu zaman da əsasən tiryək daşınmışdır.

Eyni zamanda narkotiklərin daşınması üçün bir sıra gizlətmə üsullarından istifadə edilmişdir:

- 1) 37 halda şəxsin üzərində (üst və alt paltarında, ayaqqabıda və s.);
- 2) 29 halda əl yükündə (daxilində, ciblərində və s.);
- 3) 8 halda yük avtomobilində (kabinədə, qoşquda və s.);
- 4) 5 halda minik avtomobilində (salonda, oturacağın altında və s.);
- 5) 7 halda avtobusda (baqaj hissəsində, oturacağın altında, salonda və s.);
- 6) 3 halda poçt göndərişlərində;
- 7) 1 halda gömrük postunun ərazisində;
- 8) 1 halda motosikletdə.

Daşınma marşrutları

Narkoqaçaqmalçılar əsasən ənənəvi daşınma marşrutlarından istifadə etməyə çalışmışlar. Belə ki, 2016-cı ildə narkotiklər 109 halda İran İslam Respublikasından ölkə daxilinə gətirilərkən aşkar edilmişdir. Bununla yanaşı, narkotiklər 5 halda Rusiyadan, 3 halda Türkiyədən, 1 halda Kanadadan, 1 halda İsraildən, 1 halda Gürcüstandan gətirilərkən, 1 halda Rusiyaya, 1 halda Gürcüstan, 1 halda İrana aparılarkən, 5 halda isə tranzit yolla (İran-Azərbaycan-Almaniya, İran-Azərbaycan-Ukrayna, İran-Azərbaycan-Gürcüstan-Ukrayna, İran-Azərbaycan-Belçika, İran-Azərbaycan-Gürcüstan marşrutları üzrə) keçirilərkən saxlanmışdır.

Kinoloji mərkəz

Narkotiklərin axtarışı üçün Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin Kinoloji Mərkəzində təlimdən keçirilmiş xidməti axtarış itləri fəal surətdə tətbiq edilir.

Belə ki, 2016-cı ildə Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin Kinoloji Mərkəzi tərəfindən təlimlənirilmiş narkotik vasitələrin, partlayıcı maddələrin, silah-sursat, tütün məmulatlarının və digər fərdi iyə malik olan əşyaların (pirotexniki vasitələrin) axtarışı üzrə 48 baş xidməti it sərhəd-buraxılış məntəqələrində gündəlik fəaliyyət göstərmişdir.

2016-cı ilin yanvar-dekabr ayları ərzində xidməti axtarış itlərin tətbiqi nəticəsində 28 fakt üzrə 2004 qram həşiş, 9,07 qram tiryək, 330 qram heroin, 755,8 qram marixuana, 100 ml metadon, 160 həb metadon, 10,14 qram metamfetamin, 12 ədəd buprenorfin, 50 ədəd mudrax tropikamid, 1000 ədəd alprazolam aşkar olunmuşdur.